

Diarienummer: 2024-5867

Klassificerings-ID: 3.5.2

Datum: 3 december 2024

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Digital myndighetspost (SOU 2024:47)

dnr Fi2024/01474

Myndigheten för digital förvaltning (Digg), som har i uppdrag att samordna och stödja den förvaltningsgemensamma digitaliseringen i syfte att göra den offentliga förvaltningen mer effektiv och ändamålsenlig, lämnar följande synpunkter.

Sammanfattning

Digg instämmer i förslaget att om en ny lag som reglerar användning av infrastrukturen för digital post.

Digg instämmer i förslaget om användning av infrastrukturen Mina meddelanden för myndighetspost, samt de definitioner som görs.

Digg är positiva till ett förtydligande och en reglering av Diggs uppdrag att tillhandahålla en funktion för att tillgängliggöra och lagra myndighetspost som skickas genom infrastrukturen Mina meddelanden.

Förslagen medför dock ökade kostnader för Digg som enligt vår bedömning inte kan finansieras genom avgifter inom auktorisationssystem. Förslagen beräknas innebära ett sammanlagt behov av tre extra årsarbetskrafter per år och kostnaderna för det uppgår till totalt 4,8 miljoner kronor årligen. Utöver detta beräknas kostnad för 24/7 drift och support uppgå till ca 2 miljoner kronor per år.

Generella synpunkter

I betänkandet lyfts behovet av en långsiktig strategi för digitaliseringen av offentlig sektor generellt och behovet av en framtidsriktning för Digital post i synnerhet. Digg instämmer i dessa behov och redogör med anledning av detta för Diggs strategiska riktning för Digital post.

Den digitala utvecklingen i kombination med förändringar i det säkerhetspolitiska läget i omvärlden ställer helt andra krav på nationella digitala tjänster jämfört med några decennier tillbaka då Sverige gjorde flera grundläggande investeringar i digital infrastruktur, som Digital post. Idag ser vi behov av att digitala tjänster i den offentliga förvaltningen ska vara stabila och robusta och kunna användas vid var tid, även i händelse av kris, höjd beredskap och krig. Offentlig förvaltning behöver kanaler för kommunikation med medborgare och företag som är säkra och alltid tillgängliga. Medborgare och företag behöver ha tillgång till viktiga handlingar och dokument, information, och möjlighet att komma i kontakt med myndigheter oberoende av livssituation och omvärldsfaktorer.

Digg genomförde i 2022 på uppdrag av regeringen en översyn av infrastrukturen för Digital post (I2022/01309). I uppdraget ingick att lämna förslag för att öka robustheten i systemet och säkerställa leverans av digital post i såväl fredstid som under kris, höjd beredskap och krig.

Dagens lösning har flera utmaningar som måste hanteras, där de viktigaste på övergripande nivå är:

- Dagens infrastruktur utgör ett stabilt system för digital post i normaltillfället, men i tillfälle av kris, höjd beredskap och krig finns flera tekniska och organisatoriska risker som medför potentiell risk för angrepp av olika slag i syfte att förändra, förstöra, otillgängliggöra och övervaka information i infrastrukturen.
- Posten lagras i de digitala brevlådorna, vilket ger en inlåsningsseffekt och beroende till brevlådeleverantörerna. Det är inte möjligt att flytta sin post och därför opraktiskt att byta brevlåda. Det innebär också att om en leverantörs lösning blir otillgänglig förlorar medborgaren tillgången till mottagen post.
- Som utredningen lyfter är det många grundläggande funktionella behov som saknas vilket skulle vara allt för stora förändringar i den befintliga infrastrukturen både ur ett IT-arkitekturellt och finansiellt perspektiv.

Digg har identifierat ett behov av att övergå från dagens infrastruktur till en ny, framtidssäkrad digital postplattform. Digg ansvarar för Ena – Sveriges digitala infrastruktur, där Digital post är en av grundstenarna, och ser att utvecklingen av digital postplattformen

är en viktig del i Enas strategiska och taktiska färdplan. Genom att integrera digital post med andra komponenter inom Ena som tjänsterna Mina ombud och Mina ärenden och den kommande digitala plånboken, ramverk API:er, kan vi skapa en robust och säker lösning som är flexibel nog att utvecklas i takt med förändrade behov och som erbjuder samhället ett effektivt, pålitligt och säkert kommunikationssystem och som förenklar för medborgaren i mötet med det offentliga.

Detta innebär att Digg föreslår följande strategiska steg:

- Central lagring och säkerhet: Skapa en central lagring av alla meddelanden inom statlig IT-drift. Medborgare- och företag får tillgång till sin post genom en så kallad visningsklient och kan själva välja den visningsklient som bäst motsvarar användarens behov. Visningsklienter kan tillhandahållas av både statliga och privata aktörer.
- Interoperabilitet och flexibla visningslösningar: Den nya plattformen kommer att stödja standardiserade format och API-ramverk som möjliggör interoperabilitet mellan olika system och tjänster. Detta ger möjlighet att integrera digital post i verksamhetens processflöden, och förenklar utveckling av digitala tjänster för medborgare och företag.
- Utökade funktioner för medborgare- och företagstjänster: Plattformen kan innehålla funktioner för tvåvägskommunikation, ombudshantering, delgivning och betalningar. Genom att integrera stöd för ärendehantering och bekräftelser säkerställs att myndigheter kan kommunicera med medborgare och företag på ett rättssäkert och effektivt sätt.
- Flexibel säkerhetsanpassning: Plattformen kommer att stödja olika säkerhetsnivåer, vilket gör det möjligt för myndigheter att anpassa säkerheten utifrån informationskänslighet och skydds krav.

Fördelar med den strategiska förflyttningen

- Robusthet och säkerhet: Genom att centralisera lagringen och säkerställa redundans erbjuder plattformen en hållbar lösning som kan användas även under osäkra omständigheter.
- Effektivitet och tillgänglighet: Den nya infrastrukturen skapar bättre förutsättningar för informationsflöden mellan myndigheter och användare, samtidigt som den är flexibel nog att anpassas till framtida behov.
- Samhällsnytta och rättssäkerhet: Plattformen förbättrar rättssäkerheten genom möjligheten att verifiera mottagandet av viktig post, samtidigt som medborgare och företag kan få enkel och säker tillgång till sin kommunikation med offentlig sektor i en centraliserad lösning.

Synpunkter på utredningens förslag

6.3.3 Faktorer som begränsar ökad anslutning

Tillgängligheten i de digitala brevlådorna

När det gäller tillgängligheten i de digitala brevlådorna så ser Digg, precis som utredningen, en risk för att en stor del av de digitala brevlådorna inte kommer att omfattas av tillgänglighetskraven i lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital service (DOS-lagen).

Att en majoritet av den digitala posten riskerar att gå till brevlådor som inte omfattas av DOS-lagen utgör en utmaning i arbetet med att säkerställa att alla grupper i samhället har samma möjligheter och tillgång till digital offentlig service.

6.5.1 Krav på adress, e-legitimation och legitimation

Digg har tidigare utrett frågan om Mina meddelanden skulle kunna användas vid förenklad delgivning och har i detta sammanhang utrett begrepp senast kända adress, och då särskilt frågan om delgivningsmottagaren kan anses ha anvisat myndigheten att använda Mina meddelanden.

I förordningen som reglerar Mina meddelanden anges uttryckligen att det enbart är enskilda som begär att ta del av försändelser från myndigheter på elektronisk väg som ska anslutas till Mina meddelanden. Digg anser att begreppet begär bör kunna likställas med begreppet anvisa då de i det närmaste måste anses vara synonyma i detta sammanhang. Det är därför Diggs uppfattning att det redan av ordalydelsen i förordningen framgår att enskilda som är anslutna till Mina meddelanden anvisar myndigheten att använda den kontaktvägen och att Mina meddelanden på så sätt faller inom begreppet senast kända adress i delgivningslagen.

Utifrån ovanstående så är det Diggs uppfattning att Mina meddelanden med nuvarande tekniska funktioner skulle kunna användas vid förenklad delgivning.

9.3.2 Förslag till lag om användning av infrastrukturen Mina meddelanden

Digg instämmer i utredningens förslag om att en ny lag bör utformas som reglerar användning av infrastrukturen för digital post. Det är Diggs uppfattning att alla offentliga aktörer som har möjlighet att använda infrastrukturen också bör göra det, framför att skicka posten analogt. Digg är positiva till en reglering av användning av infrastrukturen, och inte enbart anslutningen, i linje med de argument som framhålls i utredningen.

Samtidigt är Digg medveten om de vidareutvecklingsbehov som utredningen identifierat och som begränsar många avsändares nyttjande av infrastrukturen. Viss utveckling kan genomföras inom den befintliga infrastrukturen, men det är inte möjligt att tillgodose alla behov. För att uppnå full effekt av förslaget ser Digg det som angeläget att genomföra den mer strategiska omställning och ombyggnad av infrastrukturen för digital post som Digg lyfter i sitt remissvar.

9.3.3 Infrastrukturen som utgångspunkt för myndigheters utskick

Digg instämmer i utredningens förslag om att myndighetspost ska skickas genom infrastrukturen Mina meddelanden och ställer sig bakom de föreslagna definitionerna.

Det är dock enligt Digg av stor vikt att Mina meddelanden fortsatt erbjuder ett alternativ för att ta emot viktig post utan risk för oönskad reklam och spam. Av utredningens förslag framgår att även "[a]nnan digital post än myndighetspost får skickas genom infrastrukturen om det är lämpligt". Denna möjlighet kan dock innebära att mindre viktiga meddelanden skickas genom infrastrukturen, särskilt när fler avsändare och fler av deras flöden ansluts. Mottagare har dock möjlighet att välja vilka avsändare de vill ta emot digital post från och kan välja bort avsändare vars meddelanden de uppfattar som onödiga. Det ligger därför i avsändarnas intresse att noggrant överväga vilken post som skickas via Mina meddelanden. Digg har dessutom föreskriftsrätt och kan vid behov tydliggöra vilken typ av information som får skickas genom infrastrukturen.

Digg vill även här poängtera nyttan av den mer strategiska omställning och ombyggnad av infrastrukturen för digital post som vi förordar och de nyttor som vi har lyft fram där. Vi delar utredningens slutsats om att det för närvarande finns skäl som talar emot att ställa ett krav på användning av infrastrukturen Mina meddelanden för all digital kommunikation. Vi tror dock att en mer träffsäker infrastruktur för digital post skulle kunna ge stora samlade nyttor genom obligatorisk användning och att det därmed kan finnas skäl att utpeka en framtida digital postlösning som den primära kanalen för det allmännas kommunikation med enskilda.

9.4 En statlig lösning för tillhandahållande av myndighetspost behövs

Digg är positiva till ett förtydligande och en reglering av Diggs uppdrag att tillhandahålla en funktion för att tillgängliggöra och lagra myndighetspost som skickas genom infrastrukturen Mina meddelanden. Det är av vikt att det alltid finns en digital brevlåda,

eller annan lösning med motsvarande funktionalitet, för enskilda att ta emot och läsa myndighetspost.

Av utredningen framgår att brevlådan utgör ett komplement till privata brevlådor och är ytterst en redundant lösning och garanti för att enskilda och myndigheterna har möjlighet att ta emot respektive skicka digital post. Digg delar denna uppfattning, men understryker att det kommer att behövas viss omställningstid för att skala upp brevlådan och ansluta användare om en större privat brevlådeaktör skulle lämna systemet.

9.6 Inget krav på enskilda att vara anslutna till en digital brevlåda

Digg delar utredningens bedömning att det för närvarande, med nuvarande infrastruktur, saknas tillräckliga förutsättningar för att införa ett krav på privatpersoner, enskilda näringsidkare eller juridiska personer att ta emot myndighetspost i en digital brevlåda. Digg ser dock positivt på ett obligatorium på sikt, förutsatt att infrastrukturen byggs om med central lagring, med förbättrad funktionalitet och en mer anpassad infrastruktur för juridiska personer, samt att en statlig e-legitimation är etablerad.

En stegvis implementering av ett obligatorium kan övervägas, där juridiska personer först omfattas av krav. Detta skulle skapa en stabil grund för vidareutveckling och är särskilt relevant då denna grupp har den lägsta anslutningsgraden bland potentiella användare. Dock anser vi att detta förutsätter en utveckling av infrastrukturen för att möta företagarnas behov

11.13 Konsekvenser för den infrastrukturansvariga myndigheten Digg

Ökade kostnader hos Digg kommer inte att kunna finansieras genom avgifter inom auktorisationssystem.

Utredaren bedömer att de ökade administrativa kostnaderna för Digg till följd av förslaget bör kunna hanteras genom avgifter inom auktorisationssystemet. Digg delar dock inte denna bedömning. De kostnader som kan finansieras genom avgifter inom auktorisationssystemet är Diggs *kostnader för att tillhandahålla auktorisationssystem*, i vilka kostnader för ersättning till leverantörer av digital post och elektronisk identifiering ingår.¹

¹ Se prop. 2023/24:6 *Auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och digital post*, s 44 f samt s. 61. Detta kommer även att framgå av de föreskrifter dig tar fram med stöd av 22 § Lag (2023:704) om auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och för

Digg vill understryka att auktorisationssystemet för digital post och infrastrukturen Mina meddelanden är två separata, men av varandra beroende, system. Vår bedömning är att ökade kostnader som uppstår till följd av att aktörer exempelvis ansluter sig till auktorisationssystemet kan täckas av avgifter. Om avgifter inom auktorisationssystemet även bedöms kunna finansiera kostnader kopplade till själva infrastrukturen Mina meddelanden bör regeringen tydliggöra det i den fortsatta beredningen.

Utredningens förslag kommer dock att medföra ökade kostnader hos Digg som enligt vår bedömning ligger utanför det som kan finansieras genom avgifter inom auktorisationssystem, det vill säga kostnader som relaterar till infrastrukturen Mina meddelanden och brevlådan Min myndighetspost. Det är exempelvis kostnader i samband med att ansluta avsändare till infrastrukturen Mina meddelanden, ökad support och förvaltning och ökade kostnader för lagring av meddelanden i brevlådan. Förslaget medför även en högre grundtrafik av meddelanden i infrastrukturen. Det finns tekniska begränsningar i infrastrukturens arkitektur och mottagningshastigheten hos brevlådeoperatörer. Redan idag krävs koordinering vid stora utskick. En högre grundtrafik kommer att kräva ytterligare produktionsplanering och koordinering för att hantera belastningstoppar, eftersom vi då ligger närmare infrastrukturens kapacitetsgräns. Vi ser också att stora utskick kan behöva ta längre tid än idag. Diggs beräkning är att förslagen kommer att innebära ett sammanlagt behov av tre extra årsarbetskrafter per år och att kostnaderna för det uppgår till totalt 4,8 miljoner kronor årligen.

Krav på 24/7 drift och support för att möta ökad belastning

Med den nuvarande arkitekturen i infrastrukturen Mina meddelanden finns det utmaningar med att hantera den ökade volymen meddelanden som förslaget innebär, samtidigt som de garanterade ledtiderna för distribution upprätthålls. För att hantera den ökade belastningen och för att kunna garantera att Digg har kapacitet att hantera problem så som driftstörningar och incidenter, bedömer vi att det krävs en utökning till 24/7-drift och support. Kostnaden för denna omställning uppskattas till cirka 2 miljoner kronor, utöver den ökade kostnaden på 4,8 miljoner som vi lyft ovan.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Anna Eriksson. I den slutliga handläggningen har också rättschef Linn Kempe och avdelningschef tillika ställföreträdande generaldirektör Chanett Edlund deltagit. Föredragande har varit jurist Jimmy Andersson.

Anna Eriksson